

Előfizetési árak
 helyben, vagy postán külföldre:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 „ — „
 Negyedévre 2 „ — „
 Egy hónapra 1 „ — „
Egyes szám 4 kr.

A lap szállítási részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Szalay utca 1702. sz.) börtönre küldendő.

Előfizethető helyben:
 Teleki K. Lajos könyvkereskedésében,
 Sinaay Gyula kiadó irodájában (Kis-csapó-
 utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:
 Négy hasznos petit sorát 5 kr. Nagyobb terjedelmű és többszöri hirdetések alkalmán jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön bejelölésért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újsónapszám 50 kr.

Nyitási költségek minden petit sor 50 krajczár.

Hirdetések felvételének Sinaay Gyulánál és a szerkesztőségben.

Kéziratok nem adatkak vissza.

Felhívás!

A debreczeni függetlenségi és 48-as párt tagjaihoz!

Polgárok! Az egy örök Isten akkor ültetett el a szabad sárg fájának magvát, mikor az első magyart megteremté!...

Ezred-év viharában — nagy őseink — vérük hullásával védtek e szentelt fát — a magyar szabadság és önállóság alkotmány fáját.

Ennek védő lombjai alatt dacolt a magyar századok ádáz küzdelmeiben minden ellenséggel.

Polgártársak! Közel az óra, melyen ítélnetek kell a Haza sorsát eldöntő kormányrendszer felett...

Nem fegyverre szólít a köteleesség szava, de alkotmányos küzdelem terére. Legszentebb polgári jog és köteleesség gyakorlására...

Hitünk, reményünk, hogy lelkesedve sorakoztok a haza és szabadság szeretet azon lobogója körül, melyről Európa népei a magyar nemzetet megismerték, melyet erős kézzel ma már csak a függetlenségi és 48-as párt tart fenn.

Minden választó-kerület egy vár, melyet megtartani, avagy elfoglalni kell. Alkotmányos uton, akaratotok erélyes és lelkiismeret szerint való nyilvánításával!

Pártunk a III-ik választó kerület képviselő-jelöltét állító gyűlést f. hó 22-én, pénteken d. e. 10 órakor tartja az »Angol királynő« cz. vendéglő nagyertermében.

Mely képviselő-jelöltő pártgyűlésre ezennel meghívunk titeket pártunk híveit, különösen pedig a III-ik választó kerület függetlenségi választó polgárait.

Munkára fel! Előre! A szabadság, az egyenlőség és testvériség szent nevében!

Debreczen, 1892. január 20.

A debreczeni függetlenségi és 48-as párt képviselő-jelöltjei **programbeszèdeiket** f. hó 24-én, azaz vasárnap d. e. 10 órakor tartják meg a »Margit-fürdő« disztermében. Fölkérjük elvtársainkat, hogy e programbeszèdeket meghallgatására minél nagyobb számban sziveskedjenek megjelenni!

Az intéző bizottság.

Az urna előtt.

Megnyílt a sorompó: föl magyar polgárok! A legszebb honfi-tiszt vár most ti reátok, — Igaz honfi szívvvel ki jobbra, ki balra: A mint azt szívetek érzése sugallja.

Szívetek érzése s nem piszkos önérdék, Égő honszeretet legyen a vezértek. Égő honszeretet s tiszta magyar jellem: Átok a czudarra, a ki vét ez ellen!

Szabad e hazának mindenik polgára: Igát ne vegyen hát görnyedve, nyakára; S ne adja magát el, mint aljas rabszolga; Emelt fővel, büszkén álljon ki-ki sorba.

Kezetekben a sors; az a választás vár: Maradjon, vagy vesszen a sok hülsen sár? Ott álljon-e tovább nemzet-hajónk ormán Ez a gyáván hunyász, tehetetlen kormány?

Türjük-e még békén, hogy jogaink sorra Idegen érdekek áldozatul hordja? Megvert eb módjára járszalagon járjunk, Vagy újra kivívjuk régi szabadságunk?

Nemzetünknek vére, drága ifjusága Idegen hordákkal álljon-e glédába? S hogyha a harci-kürt fölzeng riadóra: Hogyha lelkesüljön undok német szóra?

Ne tovább! szégyenpir lángja fut arcunkra, Előre magyar nép: előtted az urna. Föl a lobogóval, rajta hadd olvassák: Szégyen, vagy dicsőség? Önkény vagy (szabadság?) Benedek János.

Hogy verődik össze a többség?

A kormányparti kortes-apparátus javában működik: van bor, sör és pálinka bőven a kormánypart kaszszájából annak a rémitő sok gazembernek a számára, akik eladják magukat. De a dobzózással szemben fog állani a lelkesedés, az önzéssel szemben oda áll a hazafiság. — Aztán meg mi sem könnyebb, mint leleplezni a kormánypart hazugságait.

Csak azt kell kérdezni mindenikétől: hogy mit tett e párt a multban? hadd halljuk a feleletet. Halljuk: miért akarta megrontani az alkotmányt a véd-erő-javaslat 14. szakaszával? Miért dulta föl annyi magyar ifju jövőjét az önkéntesek két évi szolgálati kötelezettségével? Miért degradálta a magyarok hazájában a magyar nyelvet zóna-nyelvvé vidékenként? Miért zárta ki Kossuth Lajost a magyar honpolgárok sorából? — Miért akarta a megyék eltörlésével a polgári öntevékenységet teljesen kizárni a közéletből? Miért fosztotta meg a városokat, úgy Debreczent, mint a többi, meg a községeket s az egyeseket igaz tulajdonuktól, a regále monopolizálása által?

Feleljenek, hogy miért csináltak a magyar államvasutnál négyezer intelligens egyénből négyezer rabszolgát? Miért szedték őket rá jogos nyugdíj-igényeik és előléptetési rendjük erőszakos fölforogtatásával? Minő elvetemültség vezette a kormányt akkor, midőn az állami tisztviselők fizetésemelésének mézes madzagát oda dobta, hogy harmincezer szegény családnak legyen mivel fölkelteni összes reményseigét?

Azt is kérdezzük meg, hogy mit akarnak a jövőre nézve? Halljuk már egyszer, mi lesz a vallásegyenlőség és a polgári házassággal? Avagy még most sem akarja a kormány a polgári egyenjogúsítást a társadalmi beolvadás lehetőségével betölteni? — Mennyi füstbe ment reményről, mennyi bekövetkezett csalódásról beszélhet hazánkban a valódi szabadelvűség!

Valóban eszesebb fajnak hittük a zsidóságot. Jogos és hazafias kívánságát rég programjának vallja az ellenzék. A kormány pedig immár 22 év óta csalja meg várakozásukat, dulja szét reményeiket és tartja megszállva azon erődített falakat, melyek őt a magyar társadalomból kirekesztik. És a zsidóság most még is programot kíván. A patvarba is, kitől kíván programot? Az ellenzék rég megadta, de a zsidóság azokhoz állott, kik megakadályozták az ellenzék győzelmét.

A kormánynak pedig kezében van a gyepő; oda tereli a fogatot, ahová akarja. De a kormány nem szereti annyira a szabadságot, mint amennyire fél az ultramontánok elbűvöléséről. Marad tehát minden a régi kerékvágásban. — Azért a kormány mégis megkapja a zsidók szavazatát.*

És megkapja a stréberekét, megkapja a haszonlesőket, meg a gyáva felénke-

* De nem Debreczenben!

Szerk.

két, meg a tisztviselők és mindazokét, kiknek életét és érdekét valamely szál az állam kaszszájához fűzi. Mindazokét, kik hazájukat fejős tehénnek tekintik s mindazokét, kik életük reményét nem az egyéni munkásságra fektetik, hanem a hatalmasok gyámolítására. Így verődik össze egy többség az országban — az ország ellen. Mert a helyzet az: hogy Magyarországot a történelmi időkben nyílt csatában verte meg olykor vitéz ellen-ség, most azonban saját fiai verik agyon ezt az országot, öntudatlanul, részeg állapotban...

BELFÖLD.

Bereg megyében eddigelé négy jelölt lépett vissza. — A tiszaháti kerületben Komjáthy Béla 48-as nyílt levélben tudatta a választókkal visszalépését s minthogy még eddig az országban sehol sincs fölléptetve, valószínűleg mandátum nélkül marad. — Uraynak a megválasztása tehát egyhangú lesz. — A felvidéken Tolvay Lajos vizsgáló bíró, ki nemzeti párti programmal öhajtott győzni, szintén kijelentette visszalépési szándékát s helyette a párt Róth Gábor ügyvédet léptette föl, szintén nemzeti párti programmal; közte és Gulácsy Dezső között erős mérkőzés lesz, ugyane kerületben lépett vissza Strausz Adolf. A munkácsiban György Endre diszidens jelentette ki, hogy itt nem reflektál a mandátumra. — Csak a kászonyi járás tartja magát változatlanul és erősen, Lónyay Géza szabadelvű s Luby Géza függetlenségi erős ellenfelek. A választás jan. 28-án lesz.

A Jellasics-erzed áthelyezése. A fiúmeiek régi kívánsága valószínűleg most mégis teljesül. A »Bilancia« értesülése szerint a 79. Jellasics-erzedet a nyári hadgyakorlatok után elteszik Fiuméből s a kikötőváros más helyőrséget kap. Megint horvátokat visznek oda: a 96. gyalogezred két zászlóalját, mely most Károlyvárosban van helyőrségen.

KÜLFÖLD.

Tömeges pofozkodás a francia kamarában. Kedden a francia kamara ülésén Le Senne és Laur boulangista képviselők interpellálni öhajtottak ama vád tárgyában, melyet az Intransigeant emelt a kabinet egyik tagja ellen. Nagy mozgás támadt erre a képviselők sorában s Freycinet miniszterelnök kijelentette, hogy nem adhat helyet oly vitának, mely arra irányul, hogy a kormányt diszkreditálják. Több képviselő az előzetes kérdés föltevését kívánja. Laur tiltakozik az előzetes kérdés föltevése ellen. Ha megszávazzák azt, akkor tudni fogja a világ, hogy egy oly minisztert fedeznek, a ki már rég meg van bélyegezve a közvélemény előtt. A házban egyre nagyobb nyugtalanság támad, Constans miniszter pedig egészen felháborodva rohan a szószekekhez és arcul üti Laur képviselőt ki a szószekekről jön szembe vele. A baloldal tapsal fejezi ki tetszését. Óriási zivaj támad, miközben Laur csakhamar körülvesszik és helyére vezetik. Sokan Constanshoz sietnek és élénken beszélgetnek vele. Floquet elnök nem képes helyreállítani a rendet és felfüggeszti az ülést. Laur gunyolják, kifütyölik, mire elhagyja a termet. Az elnökség eltávozik, de a képviselők a teremben maradnak. A zaj egyre tart. Delpêche képviselő e közben felpofozza Castellain boulangistát. A társalgó teremben megújultak a telegességek, midőn Castellain tanui, Dumonteil és Montaigne megjelentek, hogy Delpêche-t felkeressék. Ez heves szóváltásba ereszkedett Dumonteil-lel, úgy hogy a Delpêche-Castellain párbaj után Delpêche Dumonteil-lel is megverekszik. Ugyanakkor egy hírlapíró veszekedés következtében felpofozta Budeau boulangistát. Egy hajszálon függött, hogy nem fejlődött ki általános verekedés. Ebből a botrányból kiloyolag még újabb botrányokat és számos párbajt várnak.

Edison legújabb találmánya. Egy new-yorki távirat szerint Edison új találmányon dolgozik. Találmánya hír szerint egy igen különös hadigép. Gépét használva az ostromlott erősség őrsége megsemmisítheti elektromos vizsugarakkal a rohamra induló ellenséget.

A h-nánási kerületből.

— Saját tudósítónktól. —

Kovács József a h-nánási választókerület lelkes és derék független és 48-as jelöltje kedden este érkezett H. Nánásra, a választókerület székhelyére. A fogadtatás, melyben lel-

kes hajdu elvtársaink a derék hazafit részestették, valami impozáns volt, pedig ennek a fogadtatásnak összehozásánál semmiféle »hivatalos apparatus« nem működött közre. Talán éppen azért is sikerült oly igen jól, mert nem a hatalom, de az igaz lelkesedés, a dicső eszmék iránti buzgalom vezette ki a népek ezreit a vasuti állomáshoz, hol a követ-jelölt megérkezését várták.

Rákóczi induló tüzes hangjai, s a Kosuth óta édes mámorba ringató zenéje, s a lelkes, nagy tömeg éljenzése, a vigan lobogó faklyák fénye mellett vonult be a tüzes menekőtől vont szánok hosszú sorával. Kovács József a kerület leendő képviselője a városba, hol lelkes beköszöntő beszédet intézvény az igen nagyszámban összegyűlt választókhöz, Sinaay Antal földbirtokos vendégszerető házában, s a függetlenségi és 48-as eszmék tántoríthatatlan bajnokánál szállott meg.

A tegnapi, szerdai délelőtti folyamán már a korai reggeli órákban szokatlan élénkség volt észlelhető a város utcáiban, ember-ember után tödült fel a város piacára, hogy meghallgassák képviselőjelöltjük programbeszédét. Majd mikor az idő enyhülni kezdett, a »függ. és 48-as« polgári kör derék és hazafias tagjai zene-harogása s lobogók lengetése mellett jártak be a város föbb utcáit, mindentit nagy tömegeket vonzván magukhoz. Így valami 3-4000 főre felszaporodva mentek képviselőjelöltjük lakására, ki is, engedve felhívásuknak, velük ment s a templom előtti magaslatos terem tartotta meg a már ekkorra több ezreket felgyűlt nagy közönség, választó polgárság jelenlétében programbeszédét. A jelöltet Csiba Gábor a h-nánási függetlenségi és 48-as párt egyik nesztora mutatta, s ajánlotta be rövid, de lelkes beszédrel választóinak. A képviselőjelölt Kovács József, már hatalmas, igazi magyaros alakjával, megnyerte, még mielőtt szólott volna, választói szeretetét, bizalmát, kik lelkes, szünni nem akaró éljenzésekkel fogadták, midőn a szószekekre fellepett. E szívből fakadó éljenk varázsát leírni nem lehet, meghatott az mindenkit, meg magát a képviselőjelöltet is, ki szilárd hangon, de mindazonáltal meghatottan kezdő fejtegetni szép, dicső, magasztos elveit, melyek mind felvannak írva a mi zászlónk, a Kossuth apánk zászlajára.

E nagyszabású beszédnek — rövid jegyzeteink alapján — csak föbb részleteit adjuk, annak szónoklattani remekégeit, szépségeit, úgy sem tudna gyenge tollunk kellően esceletelni.

Bizalommal jött a dicső ösök derék ivadéka a hajduk közzé, bizalommal, mert hiszi, hogy a derék ösök derék utódai mit sem változtak azon ősi erényeikben, melyeknek legelsője hies szabadság és függetlenség szeretetök volt minden időben. Ő, ki a szabadság, a függetlenség és 48-as párt dicső eszméinek önzetlen harcosa (lelkes éljenzés) tudja, hogy nem kiváló személyi érdemeinek, melyeknek érzi csekély voltát, de azon dicső, azon magasztos elveknek, melyeket képvisel közzönheti azon megütszítettét, hogy most hajdu-véreinek e helyen fejtegetheti programját, mely egy a szabadság apostolának, Kossuth apáknak elveivel. (Szünni nem akaró éljenzések.) A szabadság, egyenlőség és testvériség igaz eszméi ezek, melyek betartásán alapszik a nemzet jóléte. Elmondja továbbá lelkes szavakban mindazon nemzeti kívánalmakat, melyeknek megvalósításáért oly sokat és még folyton küzd a függetlenségi és 48-as párt: Magyar királyi udvartartás Budapestben, önálló magyar hadsereg, a honvédség szervezése, önálló pénzügy, bankügy és vámterület s külügyi viszonyainknak rendezése. Szóval elmondja lelkes szavakban mindazt, mik eszményei minden igaz magyar szívnek, s melyeknek megvalósítását gyenge erejéhez képest, elősegíteni legfőbb kötelességének tartja úgy Ő, mint bizonyára mindazon polgártársra, ki joggal akarja viseini az igaz magyar nevet. (Lelekes éljenzés.)

Beszéde további részén kifejti, hogy mivel a valódi egyetértés csakis oly országokban lehetséges, hol a polgárok egyenlő jogokat élveznek, ő is fog küzdeni e szép jogokért, melyek egyik legfőbbike a valódi egyenlőség. (Eljenzés.) Majd a szó eles fegyvereivel vagdalóra veszi a jelen kormány politikáját, mely eddigelé nem állott másból, mint az elvek feladásából, ősi jogaink megnyirbálásából, melyeknek a megváltására leginkább hivatott ellenzék nehéz küzdelmeit elősegíteni, bár mint közharcos is, minden időben törekedni fog.

Tovább mint jó felőráig tartó beszédét az összegyűlt polgárság lelkes, s harsány, szünni nem akaró éljenzése közt fejezte be.

Majd felhangzik a zene, s a tűzvéru hajdufiak tánczra kerekednek — a jelölt nevének éltetése közben — ott a ropogó hó tetején. A rögtönzött mulatság igen jól sikerült, s bizonyára ilyen lelkes jeleneteknek, kedélyes epizódoknak az „osztárk párti“ megvásárolt választók körében, kikben már csak a pálnka tartja a lelket, bajosan lehetnek szenttanui. A nagy tömeg Kovács József éltetése közben osztott szét. A jelölt pedig a párt több tekintélyes tagjainál tevényt látogatásokat, ismét vendégszerető házigazdájánál, Sina y Antal földbirtokosnál szállott. — A délután folyamán visszautazott városunkba, honnan ma d. e. H.-Hadháza rándult át, hol, mint értesülünk, szintén készülnék egyszerű elfogadására.

Tudósítónk jelenti egyszersmind, szemben a kormánypart kortesei által koholt hazug hírekkel, hogy H.-Nánáson s egyáltalában a választó-kerület minden városában igen jól áll a függetlenségi párt, mert még Dorogon is vannak lelkes híveink, kik szemben az „osztárk párt“ pressióival, nagy hangú frazisaival, híven megállanak dicső elveink mellett, s nem bocsátják áruba lelküket, meggyőződésüket, melyet — személy szerint — majd egy száraz, majd egy kocza malacz árával per 5, per 10 frt által vélnék megnyerhetni.

Különbösen az „osztárk párti“ kortesek leleményes eszére — a kerületben folyó vesztegetések, lelékvásárlások jellemzésére — meg kell említeni azt a „fogást“, is, mely már csakugyan több a „kortes fogásnál“, s mely abban áll, hogy a függetlenségi vezetőkhez olyan piszkolódzó, szennyes hangú, fenyegető leveleket küldözgetnek szét, persze aláírás nélkül, mely felülmúlja képzelőnk, s kellő fényt vetve a nevezett párt lelkületére, itéletet is mond azok elvei felett, kik küzdelmeikben minden ilyen „inmorális“ fegyvereket használnak. Ilyen levél van a mi kezeink között is.

Választó polgártársainknak, kik oly szépen tömörülnek büszke zászlóink alá ajánljuk figyelmébe az „osztárk párti“ kortesek következő manipulációit is, nevezetesen, hogy Nánáson, hol a kormány-part minden erőlködése daczára sem tud létaipot verni, már 30 az az harmincz forintot is igérnek egy „voks“-ért, tehát nem számár, hanem „lu“-árát, csak hogy oly feltétel mellett, hogy a meggyőződésükért adott harmincz forintot váltót kell adniok. E váltókkal aztán s a k k b a n tartják őket, mert ha nem szavaznának az „osztárk párt“ jelöltjére, akkor nem kapnák vissza a váltót, sőt az általuk aláírt váltó alapján beperelnék őket.

Az ilyen szennyes fegyverek azonban nem ártanak nekünk s a mi elvtársaink lelkesen dalolják:

„Olyan embert választunk mi követünknek,
Ki vezet, nem ámitgatja a népet,
Ki pártolja, a mi jó lesz,
Eljen soká, eljen soká **Kovács József.**“

Tallózás.

(Mi vár a zsidókra? — Politizáló katonák. — Kortesi igazságügyminiszter.)

Zsidó polgártársaink tudhatják már, hogy a kormánypart részéről mi vár rajuk. Ugy a függetlenségi, mint a nemzeti párt fölvette programjába a zsidó-vallás tökéletes reciprocitását és egyenjogúságát, minderről azonban a kormánypart hallani sem akar!

Nyílt kifejezést adott ennek Timon Ákos, a budapesti egyetem tanára, Esztergom város kormányparti képviselő-jelöltje, ki programbeszédében így nyilatkozott:

„Elfogadom a nekem följajlott jelöltsé-

get és a nemzeti párt ama törekvését, mely az összes hitvallások tökéletes reciprocitását és egyenjogúságát célozza, már most a leghatározottabban visszautasítom.“

Tessenek ezek után a kormánypartra szavazni! (De már abból semmi sem lesz! Egy debreczeni „okos zsidó.“)

A katonáknak tiltva van a politizálás, hanem most őket is elkapta a politizálás láza. A fővárosi katonák — mint a kormányparti „Nemzet“-ben olvassuk — nem jó szemmel nézik, hogy a civil-bagázs meg akarja buktatni Fejérváry generalist, a honvédelmi minisztert. Budán az első kerületben egy tartalékos tiszt belekötött azon polgárokb, a kik b. Fejérváry képviselő-jelöltsége ellen tüntettek, s kevés híja, hogy a tartalékos tiszt urat a polgárok nyilvánosan el nem verték.

Rosszabbul jártak azok a katonák, a kik egy kávéházban kötöttek bele a Fejérváry ellen tüntető polgárokb. A katonák oldalfevereit a polgárok elszedték, azután kidobták őket a kávéházból. Az elszedett fegyvereket az illető katonák ezredének adták át.

Vajon megfogja-e büntetni b. Fejérváry a politizáló katonákat? Vagy a korteskedés katonáknál is érdemszamba megy?!

Szilágyi Dezső, a volt ellenzéki pártvezér, a nagy igazságügyér, kezd mulatságos alakká válni.

Kassán nagyon rosszul áll a kormánypart ügye, mert a függetlenségi párt és a nemzeti párt egyesültek a Beöthy Ákos jelöltsége körül s megakarják buktatni a kormánypart jelöltjét. Szilágyi Dezső tehát fogta magát és elment Kassára — korteskedni. (Meg is hajgálták a kassai diákok!)

Puky Gyula, a debreczeni kir. tábla elnöke, körlevelet intézett a vezetése alatt álló bíróságok tagjaihoz, melyben meghagyja nekik, hogy a választási pártmozgalmaktól tartsák távol magukat. Az összes hazai sajtó dicsérettel említette meg e körlevelet.

Szilágyi Dezső, az igazságügyminiszter azonban ellenkezőleg cselekszik. Ő maga ment el korteskedni Kassára. Ott aztán volt egy nagy kortes-bangett, melyen résztvettek: Szilágyi Dezső igazságügyminiszter, a kassai kir. tábla elnöke, tanácselnökei, bírái, s a törvényes közeli bírák közül többen.

Hát nem mulatságos dolog az, midőn az igazságügyminiszter másként cselekszik, mint egy kir. táblai elnök?!

... Ha S o m l y ó d y Istvánt, kinek h.-szobozlóí viselt dolgait nem régiben megirtuk, Puky Gyula megakarná büntetni: bátran fordulhat Szilágyi Dezsőhöz — oltalomért!

Sarló.

A hatalom.

Az embereknek csak egy imponál: a hatalom. Ez ősrégi igazság s ha kimondottuk, voltaképp még nem mondottunk semmit, mert nem fejtettük ki, hogy mi a hatalom. Hiszen ezer meg ezerféle a hatalom s hatalmas az athléta, hatalmas a kormányférfi, hatalmas a kritikus. Ugyan ez a hatalmas kritikus eltör-

pül a kormányférfi mellett befolyásban s ugyan ez a kormányférfi eltörpül az athléta mellett erőben. Ha csak ez az athléta s ez a kormányférfi volna a világon: az előbbi mindenestre imponálna az utóbbinak, — míg most esetleg órákon át vár előszobájában.

Igen egyszerű, tetsző az az osztályozás, mely a hatalmat szellemi és anyagi hatalomra bontja szét. Csak hogy ez osztályozás teljesen önkényes. Mert a kinek nagy szellemi hatalma van, rendesen nagy anyagi hatalmat viv ki magának, — míg viszont a nagy anyagi hatalom szellemi erőket hajt szolgálatába. Így igen gyakran megesik, hogy egy teljesen korlátolt elméjű miniszter irányt szab, parancsot oszt egy zseniális alárendeltjének. Holott ha csak ők ketten lennének a világon, bizonyára ez a zseniális alárendelt osztaná a parancsokat a korlátolt elméjű urnak.

Miben rejlik tehát az a hatalom, mely előtt az emberek porig hajolnak, melyet imádnak, mely elvakítja, lebilincseli, szolgaságba hajtja az emberek millióit? Látunk az utcán egy alacsony, sovány kis emberkét. S rámutat valaki, mondván: „Ez nagy hatalom!“ s aztán nem is kételkedünk a kis emberke hatalmában, hanem elismerjük, s magunk is terjesztjük róla, hogy hatalom.

Pedig meglehet, hogy ugyanakkor ez a kis emberke olyan törpének, olyan semmisenk érzi magát s teljességgel nem érez magában egy csöppet sem abból a tekintélyből, a melylyel mi felruháztuk. Visszánunk tünik fel talán, de úgy van, hogy a hatalom sohasem abban van, a ki állítólag bír vele, — hanem azokban, a kik őt a hatalommal felruházzák.

Nem azért nagy tekintély valaki, mert annak született, hanem mert tekintélynek megtettük. Voltaképpen nem is kell hatalommal bírunk, hogy hatalmasok legyünk; csak az kell, hogy az emberek higgyék, hogy birunk hatalommal.

Ha valakiről egy egész főváros azt hiszi, hogy döntő befolyása van a kormány-körökben, annak a valakinek föltétlenül döntő befolyása lesz a fővárosban. Viszont ha a kormánykörök azt hiszik, hogy az illetőnek döntő befolyása van a fővárosnál, befolyást fog neki engedni magánál is.

Egy ilyen hatalmasság tehát lényegében azon alapszik, hogy két más hatalmasság tévedésben van egymás gondolkodása felől. A modern szelhamosság egy neme éppen a körül forog, két erős faktorban külön-külön azt a véleményt kelteni, hogy az egyik is, és a másik is támogatja a szelhamoskodó egyént.

Régebben két szék közt a földre estek az emberek, — most két szék között kitünő ételekkel tele rakott asztalt helyeznek el. A hatalom minden neme csupán csak képzelet, — képzelme azoknak, kik e hatalmat elismerik. Bizonyítja ez állítást, hogy a ki egy helyen nagy potentát, azt más helyen semmibe sem veszik. Ime tehát nem ő benne rejlik a hatalom, hanem környezetében.

Egy portugáliai miniszter London utcáin végig sétálva, épp olyan szerény pasasér, mint akármilyen londoni mézárós. Ha azonban Liszabon utcáin sétál végig, száz lépésnyire hatalmat sugároz szét.

Hatalmában tehát kétségtelenül része van a liszaboni utcáinak s annak a sétáló közönségnek, mely a minisztert megámulja. — Minden hatalmi tényező, mondhatni kivétel nélkül, pusztán képzelte mennyiség. Egy illúzió épül mind, a tömegek azon illúzióján, hogy hatalmi tényezővel van dolguk.

Igen ám, — de ezen illúzió nem támadna fel, ha nem volna alapja, ha nem volna oka. Kétségtelen is, hogy minden hatalom — vagyis hatalomról való illúzió — keletkezésében van valami alap. Csak hogy a legtöbb hatalmasság keletkezése évszázadokra esik vissza s

egy-egy előkelőség nagy befolyása és sulya már csak évszázadok előtti illúziók ránk maradt illúziója.

A szellem kiválósága, ha felküzdi magát egy befolyásos pozícióra, színtén csak az illúzióknak köszöni hatalmát. Az emberek ugyanis nem tételezik fel egymásról s a társadalomról, hogy ily okos, kiváló embert el nem ismer. Így minden egyes ember azt hiszi, hogy a szellemileg kitünő férfiak befolyása van a többi emberekre.

Ebből a hitből származik az, hogy tényleg lesz is befolyása. Ámde a gondolkodó fő redukálni tudja a hatalmasságukat. S midőn a társadalomban uralkodó faktorok igazi hatalmat mérlegeli, rájön arra, hogy ködkép, pára, semmi s csak az a hatalom van, mely igazgatja az embereket, hogy egymással küzdenek, egymásról illúziókat tapláljanak s egymást kölcsönösen elámultsak.

Iparügy.

— Jelentése a b.-újvárosi ipartestület előjáróságának az 1891. évi működéséről, — az első rendes évi közgyűlésre 1892. évi jan. 20-án. —

Van szerencsénk a tisztelt közgyűlés előtt 14 havi testületi működésünkről, röviden, de mégis kimerítőn számot adni. Mind a mellett föl kell kérnünk a tisztelt közgyűlést, legyen tekintettel arra, hogy a mennyiben ipartestületünk kezdetleges stádiumában lévén, talán mi sem lehettünk azon helyzetben, hogy ez első évben testületünknek minden águ ügyvitelében semmi kívánni valót sem hagyunk volna hátra; azonban teljes megnyugtatóra a közgyűlésnek — egész biztossággal kijelenthetjük, hogy egy a testületi átalános ügyek, mint a jegyzői teendők bármelyik ágánál semminemű hiba, mely felsőbb helyről kifogásoltatott volna, fel nem merült.

Vásár-rendtartásunkra vonatkozólag községünk tekintetes képviselő-testülete mult 1891. évi május hó 8-án iparosainkra a lehető legkedvezőtlenebb határozatot hozott az által, hogy heti vásárainkon iparnem kivétel nélkül a nem helyben lakó iparosoknak is megengedni véleményezte az árulhatást. — Ezen határozatot testületi előjáróságunknak mult 1891. évi május hó 15-én hozott határozata alapján Hajdúvármegye tekintetes közgyűléséhez megfellebbeztük, hol is — bárha kérésünk általánosságban nem teljesítetett: a csizmadia, cipész és kovács iparokra elég kedvező határozat hozatott.

Lépéseket tettünk a kontárság eltiltása ügyében is, melynek kellő eredménye volt, a mennyiben a feljelentett jogosulatlan iparúzóknak több része megbírságotatott.

Tartottunk 6 előjárósági és ezeken kívül egy közgyűlést, mely gyűléseken 14 határozat hozatott. Panasz beadatott 7, s ebből békés elintézés nyert 4. Tekintetes j. főszolgabíró urhoz, mint első foku iparhatóságunkhoz, elintézés végett betérjettünk 3 ügyet.

A testületi tagok száma, ide nem számítva a még mindig be nem lépett tanyai gazdálkodásokban lévő iparosokat, az 1891-ik évben volt 101; s ebből elköltözött kettő és egy munka-könyvet kért.

Tanonczot szegődtettünk 17-et; nyilván tartottunk 28-at; ebből elhalt 1, és felszabadult kilencz.

Munka-könyvet kapott 16 segéd. Nyilván tartottunk 60 segédet, s ebből ma is munkában van 28, s elutazott 32.

A „DEBRECZEN“ TÁRCZÁJA.

SÓHAJOK.

I.
Folyó partján nézem a futamló habot.
Irgytem a belehulló falevelet,
Melyet hátára fölkapott.

Hulló falevelet viszi a víz árja...
Siet, rohan, mintha volna neki is, ki
Arra, messze — nézi... várja.

II.
Ha rám gondolsz, tedd a kezéd
A szívemre:
Az én hozzád röpült lelkem
Dobog benne.

De ne kérdezd: nem boldogabb
Volna máshol?...
Ugy se tudna felelni a
— Boldogságtól.

III.
Száll a lelkem, sohajomnak
Viszi-viszi a szárnya:
Odaszáll a ti házatok
Virágos ablakára.

Izenj tőle; mikor megtér,
Mikor megjő éjféltre:

Elbeszéli a szívemnek
Hajnaliig még
Édes álm képébe.

Tóth József.

Gunyhó a palotában.

Nem szeretek abba a palotába járni, ahol az én Kálmán barátom hozzám képest igazán nagyuri fényezésben él.

Pénztárnoknak nem jó a gazdagságot látni, nehogy kedvet kapjon hozzá. Néha mégis elmegyek, mert Kálmán olyan lekötő szives hozzám, mintha még most is iskola társak volnánk és az élet nem teremtett volna közöttünk áthidalhatatlan irt — lévén ő gazdag, előkelő ember, én meg szegény pénztárnok.

Kálmán különben most a legboldogabb emberek egyike a — városban: néhány hetes apa.

Csak olyankor ránczolta össze a szemöldeit, mikor látta, hogy Rozál, a dada ott áll a kapuban és hosszasan udvaroltat magának egy vitézzel.

Ilyen teremtésekre kell biznunk a gyermeket, igazán borzasztó, szokta mondani, de hasztalan panaszkodom, mert Béla — ez a kis zsarnok szereti Rozált és másnál, nálam, vagy az anyjánál sem marad.

Igazán nem tudom, mit tud szeretni ezen a tenyeres-talpas — nyers asszonyon, mondá panaszosan Irma, az anya.

En úgy szeretném, de hozzám nem jön, nem marad nálam. Milyen boldogok a szegény emberek, akik — itt elakadt a férj szava, a nő pedig szemrehányóan mondá: hisz látod, minő gyenge vagyok.

Pedig mennyit kellett szenvedniük ettől a Rozáltól. Éppen öt éve volt a minap, hogy Kálmán és Ilma meglátták egymást; csendes családi ünnepeket ilték ilyenkor és a Kálmán kedvenc étkei kerültek az asztalra — Ragou, Collette, omlotte helyett tepertős pogácsa és sonkás tészta, annak az emlékére, hogy akkor még szegények voltak. Persze a divatos szakácsné nem értett ezekhez; Ilmának magának kelle a tűzhelyen állani és Kálmán menyit, de menyit evett, Rozál pedig megpiszkálta a villával a tésztát és a villát lecsapva kiáltá: Ez az étel kutyának sem való, hogy ragad!

Ilma befutott a konyhából és görcsös zokogásban tört ki:

— Ezt már nem bírom ki tovább, csak úgy ne szeretné a gyerek!

Nem is soká kelle túrnia; a huszár szadot Csabára küldték és Rozál nem törődve az uri kényelemmel, a 15 frt havi fizetéssel, utánok szökött, mert az ő szakaszvezetője is Csabára ment.

Igen, de mi lesz a kis Bélával? Éjjel nappal sirt, nem bírtak vele, egészen belebetegedett a sírásba. Az orvos azt mondta,

nagyon megszokta Rozált. Hanem azért mégis más dada után kell nézniök. Nagy-nehezen akadt egy, Zuzsa az öreg szakácsné elment vele az orvoshoz, hogy egészséges-e? Béla sirt, hánykolódott, nem fogadta el a teljes üvegecskét; Kálmán és Ilma pedig szinte szivdobogva várták az öreg Zsuzsát az új dadával, minden neszre felugrottak: ez ő, ezek ők, csak jönnének már, ez a szegény gyermek belehal.

Végre nyílt az ajtó, Zuzsa lépett be szomorúan, lehorgasztott fővel és síró hangon szólt:

— Szegény kis aranyos urfi, hogy sirt, azt mondta az orvos, nem lehet megfogadni. Kálmán majdnem a haját tépte és ha király lett volna, így kiált fel: egy országot egy dadáért!

Ilma egy pillanatig némán, lesujtva ült, aztán hirtelen lázas pirosság szállott halvány arczára, kezével lázasan babrált a pongolyája fodrai között, aztán — Béla nem sirt többé, hanem boldogan dugta kis fejét az édes anyai kebelre.

Kálmán a felesége lábaihoz borult, átölelte őt és imádatlalt nézett fel reá, meg halkán sutogta: én szerelmem, én Istenem.

Zuzsa néni könyezve labujjhegyen távozott. Tőle tudtam meg ezt a történetet. Kálmán barátom megbocsáss, ha tovább adom.

G. Bertalan.

holyása és sulya illúziók ránk ma felküzd magát... az, hogy tény... gondolkodó fő... S midőn a... ok igazi hatal... gy ködkép, pára... an, mely igaz... ymmással küzd... pláljanak s egy...

let előjáróságának 55. rendes évi köz... 20-án. —

lt közgyűlés előtt... ol, röviden, de... Mind a melllett... gyűlést, legyen... ennyiben ipar... hában lévén, ta... helyzetben, ho... minden águ ügy... sem hagyunk... egygytatására a... al kijelenthetjük... ügyek, mint a... anal semminémű... zsolatott volna,

matkozólag köz... filete mult 1891... a a lehető leg... ott az által, hogy... tel nélkül a nem... megengedni vé... Ezen határozatot... 1891. évi május... alapján Hajdu... megfélebez... általánosságban... cipész és ko... tározat hozatott... ntárság eltiltása... dménye volt, a... latlan iparűzők... ott.

és ezeken kívül... en 14 határozat... s ebből békés el... főszoigabíró ur... unkhoz, elintézes... de nem számítva... t tanyai gaz... az 1891-ik év... ott kettő és egy... 17-et; nyilván... és felszabadult... segéd... edet, s ebből... atozott 32.

om azért mégis... Nagy-nehezen... esné elment vele... e? Béla sirt, a tejes üve... gy szinte szívd... z új dadával, z ó, ezek ók, ny gyermek be... zsa lépett be... es síró hangon

urfi, hogy sir, et megfogadni... tépte és ha... egy országot

lesujtva ült, szállott hala... abrált a pon... Béla nem sirt... kis fejét az

borult, átölelte... eg haikan sut... ujhegyen tá... történetet. Kál... továb adom. G. Bertalan,

Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy a mult 1891. évi december hó 3-án Gyaponyi Mihály, több társai aláírásával hozzánk egy közgyűlést kérő iratot adott be; minthogy azonban a beadványban azon indokok, melyek miatt a közgyűlést egybe hívni, s arra tárgyat jelezni lehetett volna — körül írva nem voltak — kérésök elutasított. — Azonban bátran fiyelmébe ajánlhatjuk a testület minden egyes tagjának, hogy indokolt kéréseik teljesítését a testület előjáróságától mindég teljes bizossággal várhatják, míg ellenben semmiféle bosszúból eredő ügyet soha el nem fogadunk.

Es most áttérünk a testület pénztára állásának kimutatására.

A felosztott ipartársulattól átal jött:	
Kötvényekben:	110 frt
Kész pénz:	6 » 66 kr
Bevétel az 1891-ik évben:	269 » 84 »
Összesen:	386 » 50 »
Kiadás:	166 » 16 »
Maradvány:	220 » 34 »
Hátralék:	46 » 02 »
Általános összeg:	266 » 36 »

Nem mulaszthatjuk el említett tenni arról, hogy miután a mult 1891. év a testületre kezdő év lévén, sok oly kiadásai merültek fel, mint p. u. az alapszabályok elkészítése, nyomtatása; több féle könyvek beszerzése, s egyéb szerelvények előállítása, mi jövőre általában el fog maradni, s így a kiadások is tetemesen alább szállnak.

Kelt B.-Ujváros, 1892. jan. hó 3.
A testületi előjáróság nevében: B e n e s József, test. elnök. S z e c s y István, test. jegyző.

Ujdonságok.

* **Vidéki t. elvtársainkat és levelezőinket ismétellen fölkerjük, hogy a képviselő-választási mozgalmakról lapunkat, a debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönyét, lehető gyorsan értesíteni sziveskedjenek. Lapunk, mint olvasóink láthatják, a legnagyobb telkesedéssel küzd a függetlenségi zászló győzelméért, éppen azért kérjük elvtársainkat, hogy e nehéz küzdelemben minket támogatni sziveskedjenek!**

* **A függetlenségi kör báljára,** mely szombaton tartatik meg a Margit-fürdő-disztermében, nagyban készülnek elvtársaink. A rendezőség, élén Nagy János körelnökkel, nem kimel semmi fáradságot, hogy a bál sikerét biztosítsa. Más éveken is a farsang leg-nepesebb bálja volt a mi bálunk, most pedig e mozgalmas időben kétszeres reményünk van arra, hogy bálunk rendkívüli látogatottságnak fog örvendeni.

* **Amerikaiak.** A rendőrség a vasuti állomásnál ismét három zemplényeiket magyart tartóztatott le, kik Amerikába akartak kiszökni. Szopkó Ferencz, Koczth Péter, Sándor János kocsislegények ezek, körülbelül 37 forint volt náluk (E pénzzel ugyan nem mesez mehetek volna.)

* **Gyermekevizsgálat.** A dajkaságba kiadott szegénygyermek vizsgálatát e hó 23. fogják eszközölni az I. ker. kapitányságnál, a kerületi orvos Dr. Balkányi Ede jelenlétében.

* **Egyház.** A debreczen ev. ref. egyház tanácstermében 1892-ik évi január hó 23-ik napján d. e. 11 órakor közgyűlés tartatik. — Tárgy: A főgondnok s új presbiterok feleskete, a szakbizottságok megalakítása.

* **Udvari gyász.** Albert Viktor angol királyi herceg halála alkalmából 6 napig tartó udvari gyászt rendeltek el a felséges udvarnál.

* **Gyászjelentés.** Melyen megrendülve, fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk felejthetetlen kedves gyermekünknek, illetve unokánknak Murakózy Gabriellának f. hó 20-án hajnali 1/4, 3 órakor életének 7-ik évében, 21 napi súlyos szenvedés után történt gyászos elhunytát. Felejthetetlen drága kis halottunk földi részei f. hó 22-én délután 3 órakor fog-nak Piacz-utca 1580. számú házunknál tartandó rövid ima után a czegléd-utcai családi sírholtba örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételre rokonnaink s jó barátainkat szomorú szívvel meghívjuk. Debreczen, 1892. január hó 20-án. Kesergő szülei: Murakózy László s neje Varga Gabriella. Nagy-szülei: özv. Murakózy Károlyné, szül. Beőr Johanna. Varga Károly és neje Heigl Gabriella A béke anygala virasszon felette!

* **A debreczeni izraelita hitközség** f. évi január hó 24-én vasárnap, délelőtt 9 órakor a hitközség szent-anna-utcai tanácstermében választó közgyűlést tart, melyre a szavazati joggal bíró hitközségi tagok tisztelettel meghívattak. Debreczen, 1892. jan. 17-én. A választási bizottság. Tárgy: Elnök, alelnök, pénztáros, ellenőr és 3 gondnok választása. Jelöltek névsora: I. Elnök-jelöltek: 1. Feischl Károly. 2. Falk Lajos. 3. Weisz Lévi. II. Alelnök-jelöltek: 1. Drucker Mór. 2. Weinberger Lajos. 3. Fleischmann Mór. III. Pénztáros-jelöltek: 1. Weisz Sándor. 2. Weinberger Lajos. 3. Biederman József. IV. Ellenőr-jelöltek: 1. Baum Miksa. 2. Lusztig Mihály. 3. Bechert Manó. V. Gondnok-jelöltek: 1. Rosenthal Dániel. 2. Schirf Jakab. 3. Fischer Adolf. 4. Schwarz Bernát. 5. Pollacsek Lipót. 6. Liederman Herman. (Szavazó lapok a választás színhelyén osztatnak ki.)

* **Kinevezés.** A debreczeni itéletábla elnöke Mihály Gyula szamosújvári járás-bíróági segélydjias joggyakornokot, a debreczeni itéletábla kerületébe való áthelyezéssel, segélydjias joggyakornokká nevezte ki.

* **Szirmayné Mészáros Jusztina asszony,** ki a művirág-készítést, e gyönyörű iparagot, nemcsak Debreczenben, de hazánk számos városában, különösen a délvideki városokban, meghonosította, haza érkezett Debreczenbe s művirág-termét ismét megnyitotta. Szirmayné márczius hó közepe táján művirág-kiállítást fog rendezni Debreczenben. Ezelőtt 5 évvel rendezett már ilyen kiállítást Debreczenben, a városháza nagytermében s az újabb kiállítás föl fogja tüntetni azon nagy haladást, melyet a művirág-készítési iparág 5 év alatt tett. Szirmayné régi tanítványai, kik a kiállításban részt akarnak venni, ingyen oktatásban részesülnek, az új tanítványok pedig jelentkezhetnek a művirág-teremben. Megemléjük még, hogy király ő felsége, diszes tokban 12 aranyat küldött Szirmaynének azon virág-disszel körülvelt arcképerért, melyvel Szirmayné ő felségét a temesvári kiállítás alkalmával meglepte. A 12 aranyat gr. Dégenfeld József főispán vasárnap adta át Szirmaynének.

* **Gyászhir.** Lapunk zártakor vettük a hirt Csáky Gergely nyugalmazott városi tanácsnok kedves nejének, ma délelőtt, néhány percczel 12 óra előtt, bekövetkezett elhunytáról. A temetés idejéről lapunknak holnap megjelenő rendkívüli számában fogunk megemlékezni.

* **Limonádé.** Egy hosszú és sápadt ur (a hosszú urak rendszeren sápadtak, a sápadtak hosszuk) ül a kávéházban. Ujságot olvas. Egyszerre fölriad. Kér egy citromot. Azután egy adag czukrot. Azután egy pohár friss vizet.

A citromot megrágja és elnyeli kegyetlen arcfancalítások közepett. Azután kéjelegve szopogtatja el a czukrot. Legvégül pedig egy hajtsztra eltüntet a vizet. Szomszédja csak nézi, egyszer kitör belőle a kíváncsiság:

— Hallja az ur, mit csinál?
A hosszú sápadt ur nyugodtan veszi föl újra az ujságot:

— **Homonádt ittam!**

* **Lissza valakizió.** A Fröbel gyermekert és kisdádóvoda a napirenden levő járványos betegségek miatt még bizonytalan ideig zárva marad.

* **A debreczeni orvos-gyógyszerész egylet** a f. hó 9-ről elhalasztott tisztújító közgyűlést az egylet helyiségében f. hó 25-án d. 5 órakor tarja, ezen ülésre a helybeli és vidéki tagokat tisztelettel meghívjuk. A főbb tárgyak: 1. Jelentés a mult év eredményéről, a pénztár és könyvtár állásáról. 2. Az évi költségvetés megállapítása és tagsági díj meghatározása. 3. Szaklapok és folyóiratok rendelése. 4. Tisztújítás. Debreczen, 1892. jan. 19. Az elnökség.

* **Sárba vezetett ökrök.** Szörnyű régi téma a megyei utak rossz karban léte: ujságró, aki unalmas nem akar lenni, megfogadja, hogy nem ereszti ennek a parasznak a pennáját. Most azonban történt Biharmegyében egy csinos eset, mely kuriozumnak is bevalik. Feldmann Ignác b.-ujfalusi birtokos igáskocsija ment a pocsaji uton: ott történt a katasztrófa. Egy ökrök beledől a sárba, és daczára minden erőlködésnek, nem bírták kiszabadítani. Reggelre mentek a megfeneklett szegény állat segítségére, hanem már akkorra hideg lévén az éj, belefagyott a sárba! — Tehát nemcsak a miskolci kocsonyába fagy bele a béka, hanem a pocsaji sárba is az ökrök.

* **Rovott előéletű asszony.** Moknás Erzsí vajkai születésű, 38 éves cseléd-leány, ki lopás miatt már többször volt bűntetve, tegnap kendőt lopott egy darabos utczai házból, de ma letartóztaták, átadták a kir. ügyészségnek.

* **Furfangos tolvaj.** Egy hatvan-utczai gabona kereskedőtől már régidő óta lopdosott gabonát a hetese és pedig következők furfangos módon. A hetes 50—60 kila buzát egy-egy zsákban kilopta a magtárból, s a kapu alá vitte, hol már egy czinkos társa, egy jóféle asszony-személy üres zsákkal várt reá. Atöntötték a zsákba a buzát, melyet idő múlva az asszony ugyanazon általuk megkároslított kereskedő üzleti helyiségébe vitt be, ki gyanutlanul vette meg tőle a saját gabonáját. Végre is addig jár a kórsó a kutra míg előtörök s felfedezték a két czinkos társ furfangos lopását is, melyért egyszeribe törvény elé is állították a két jómadarat.

* **Körözött kocsis.** Bogdán Csábor nyiradonyi születésű 23 éves kocsist a debreczeni kapitányság országosan körözött, mert a reá mért büntetés elől megugrott.

* **Negfagyott almák** használhatóvá tétele. Ha almáink megfagytak, tegyük edénybe s öntsünk rájuk hideg vizet, annyit, hogy egészen elborítsa. Az alman csakhamar jégréteg képződik, akkor a vizet leönthetjük róla, a jégréteget száraz ruhával ledörögöljük s ezután mérsékelt melegségű szobában megszáritjuk. A körtével épen így bántunk. Arra vigyázni kell, hogy se az alma, se a körte vízbe-tétel előtt fel ne engedjen, mert különben az egész operáció semmit sem ér.

* **Uj kőszénbánya megnyitása.** Mult hóban ment végbe a putnek- királyi vasut múltanrendőri bejárása. A vasuti vonal tudvalegőleg a magyar általános kőszénbánya részvénytársaság tulajdonát képezi. A bejárásnál jelen voltak: a közlekedésügyi miniszterium

részéről Kovács Gyula min. biztos, az államvasutak részéről Giovanini főfelügyelő, a részvénytársaság részéről Hercz Zsigmond vezérigazgató, továbbá Melcer Géza országgy. képviselő, Gárdonyi Neumann Frigyes, Mandel Pál dr., Melcer Gyula alispán, Laczkó Károly, gróf Serényi Béla, Hirsh József Lajos igazgatók és Hönseh bányaigazgató. Ott voltak még: br. Vay Béla főispán, br. Radvánszki Géza, Darvas ezredes, Melcer Béla kamarás, Röck Pál stb. — Teleki Géza gróf, volt belügyminiszter, a társulat elnöke megbetegedvén, az ünnepélyen meg nem jelenhetett, de táviratilag föl-kérte Herczeg Zsigmond vezérigazgatót, hogy nevében a társaságot melegen üdvözölje. — A vasut a kies fekvésű királyi üdvöny vonul át. Déli 12 órakor értek a királyi bányákhoz, a hol a hivatalnokok és munkások élén Hönseh bányaigazgató üdvözölte az érkezőket. Megte-kintették ezután az új bányatelepen a hivatalnokok lakását, — a munkásházakat, majd a »Margit-tárnát« és az »Albert-tárnát« szemlélték meg, a mely utóbbi helyen a szénréteg vastagsága 3 és fél méter. — A megtekintés után ünnepélyesen megnyitották a bányákat és azonnal üzembe vették. Délután 2 órakor bankett volt, a melyen Melcer Géza orsz. képviselő Baross Gábor miniszter, Hercz Zsigmond vezérigazgató pedig Teleki Géza gr. elnököt és Melcer Gyula alispánt éltette.

Legujabb.

Ilyés Bálint Bárándon.
Lapunk zártakor vettük Bárándról a következő tudósítást:

Ilyés Bálint, a bárándi választó-kerület függetlenségi és 48-as párti képviselő-jelöltje, Papp Elek kísérletében tegnap d. u. érkezett Bárándra, a választó-kerület székhelyére.

A szeretett képviselő-jelöltet a vasuti állomásnál zászlók alatt várta Báránd lakossága s midőn a vasuti kocsi kilépett, dörgő éljenzés fogadta. A legszívesebben s a leg-tekesebben üdvözölték a bárándiak pártunknak e két kiváló bajnokát s 25 daliás legényből álló lovas bandérium haladt elől, midőn a nép folytonos éljenzése közben Bárándra bevonultak.

Báránd főterén rendkívüli hatással tartotta meg Ilyés Bálint program-beszédét. A függetlenségi zászlóhoz tántoríthatatlan ragaszkodó nép szűnni nem akaró éljenzéssel fogadta e beszédet. Hasonló hatást keltett Papp Eleknek, a híres népszónoknak lekeltő beszéde is.

Ilyés Bálint ma reggel megkezdte körú-ját a kerületben. Bárándról legelőször B.-Udvariba ment. — Pártunk győzelmé (még pedig fenyes győzelmé!) a bárándi kerületben feltétlenül bizonyos!

* **H.-Sámsonból** vettük, szintén lapunk zártakor, a következő sorokat:

Várván-várjuk Kovács József urat, a h.-mánási kerület függetlenségi és 48-as pártjának képviselő-jelöltjét. Méltó fogadására minden előkészületet megtettünk. H.-Sámson lakossága híven áll a függetlenségi zászló mellett. Minden jél arra mutat, hogy miénk lesz a győzelem! (Mi is azt hisszük! Szerk.)

Irodalom és művészet.

Kossuth Lajos jubiláris életrajza képekkel. Fölhívás előfizetésre. 1892. szeptember 16-án kilenczven éves agastyánná lesz a férfinak, kinél nagyobb még nem szült, nem is fog talán többé magyar anya szülni.

Vajjon eszébe jut-e a nagy napon a magyar népek Kossuth Lajos? ... Az a Kossuth Lajos, a ki 48-ban millióknak szerzett itthon polgárjogot, szabad földet, édes anyát, szabad hazát a nélkül, — hogy öreg napjaira ő neki magának mindezekből akár csak egy szemernyi és talpalatnyi maradt volna? Az a Kossuth Lajos, a ki mindenható ékesszólásával 200.000 győzhetlen hőst vont mintegy varázsütésre a nemzet lobogói alá, a megtámadott jog és veszélyben forgó állami lét és közszabadság védelmére, — önmaga mégis — röviddel rá hontalan földönfutó — idegen otthonra szorult! Az a Kossuth Lajos, a ki milliókért, milliók szenvedését hordozta keblében országról-országra, világrészről-világrészbe — rokonszenvet, részvétet, dicsőséget ott mégis nem magának, csak a magyar névnek és magyar ügynek keresett és gyűjtött? Az a Kossuth Lajos, a kivel koronás fők és világhírű államférfiak, mint magukhoz hasonló, — magukhoz méltó erkölcsi nagyhatalmassággal ültek le — Európa sorsa fölött határozni készülvén — a zöld asztal mellé, és a ki most egy szerény kis szobában, kora reggtől késő estig iróasztalánál görnyed, hogy kilenczven év roppant terhével agg vállain — a mit felindagya tett, szabadbá lélt magyar rög — messze hazájától, könyharatos remegő tollal biztossítsa magának a megélhetést, vagyis a mindennapi kenyeret, e kemény szó legridegebb értelmében. Paris felé tartva a 850-el, én is megfordultam a turini metrelakban. Láttam a kenyéradó iróasztalt. Hallottam a messiási nemes alak hűvös hangját — s egyéniségének varázsától, kézzelírásának melegségétől ma is lángol szívem! ... S már akkor megfctant elmében a merész gondolat: megirni a magyar nemzet s első sorban az újabb nemzedékek számára Kossuth Lajosnak minden eddiginél teljesebb életrajzát... A föle-

melő kézzelírásért, a mivel Kossuth és családja kitüntetni sziveskedett, — a kilenczvenedik születésnapoz emlékezet- és köszönetül ezt szántam én a volt kormányzónak nemzeti ereklvévé eszményiesült iróasztalára. S a nagy közönség támogatását tölem meg nem vonja, méltó kiállítással, méltó külsővel fog ez most odakerülni. A jubiláris életrajz egyes részeinek megírására országosan ismert jeles tollak segítségét íparkodtam megnyerni s minden egyes résznek művészi kivitelű rajzok fogják emelni hatását és becsét.

Az életrajz főrészei:
1. Kossuth Lajos ifjúsága. 2. Kossuth mint pályakezdő. 3. A pozsonyi diétán. 4. Kossuth és a Pesti Hirlap. 5. Kossuth mint képviselő. 6. Kossuth mint miniszter. 7. Debreczentől Orsovaig. 8. Kossuth török földön. 9. Kossuth Angliában. 10. Kossuth Amerikában. 11. Kossuth az emigráción élén. 12. Hontalanság hazatárlása. 13. Jellemrajz: Kossuth mint író. — Mint parlamenti és népszónok. Mint családfi, Mint ember és házi gazda. 14. Kossuth adomák. Esetleg rávonatkozó költemények. 15. Aphorismák Kossuth műveiből, különösen irataiból. Minden iven legalább egy-két művészi öntölt eredő, szövegmagyarázó rajz lesz. Előfizetési ár: közönséges példányért 1 frt. Velin-papíron 2 frt. Diszkrétésben 3 frt. A mű nagy nyolczadrét alakban fog megjelenni. Gyűjtőknek 6 után egy tiszteletpéldánnyal kedveskedem. Ki 15-öt gyűjt, diszkrétésűt kap. Ki 25-öt, annak Kossuth Lajos falra függeszhető nagy mellképét küldöm emlékül. A tiszta jövedelem egy részét, ha lesz, — szegény tanulóknak számára Kossuth-alapítvány-nak szántam. Az előfizetési pénz legkésőbb február 20-ig postaltalvánnyal (vagy levélben) így kérem beküldeni: A Franklin-Társulatnak Dr. Vajda Emil részére. (Budapest, egyetem-utca 4. sz.) Kelt Budapestben, 1882. január 1-én. Dr. Vajda Emil, főreáliskolai r. tanár.

Különfélék.

Öreg detektív. Londonból jelentik, hogy Black birminghami titkos rendőr, ki valószínűleg réme volt a gonosztevőknek, nyugalomba vonult, 1866 óta volt tagja a birminghami titkos rendőrségnek és hosszú rendőri pályáján több mint 3000 embert tartóztatott le. Ő fedezte fel az 1869 évi feni összeesküvést, valamint a híres nitroglyceringyártart 1882. évben. Egy lövészernyő, rövid fél óra alatt nyolcz zsebavagót tartóztatott le.

Különös népszámlálási eredmény. Svédországban nem rég népszámlálás volt és felette érdekes az eredmény a swinhult plébánia területén. A lakosság a mult évben mi változást sem tüntet fel: a mult évben s az idén is a lakosok száma 830-ra rugott! A legkülönösebb hogy 51 személy elköltözött a plébánia területéről, de ep anyny vándorolt be; anyny gyermek született, a hány ember meghalt és a mint 8 új házasság kötött, azoknál a halál 8 régi házasságot szüntetett meg.

Mesterséges gégefő. Berlini Medicinische Gesellschaft legutóbbi ülésén Wolff tanár egy beteget mutatott be, kinek egész gégefőjét több, mint három hónap előtt eltávolították s a gyűlekezet előtt elszavalta Schiller »Harang« cz. költeményének egy részletét, mialatt csak egyszer akadt meg a hangja. A mi a jövőt illeti, minden attól füg, nem áll-e be recidiva, ami a kör eddigi lefolyása után ielvé, nem várható.

Egy katonatiszt tragédiája. A stanislaui tüzérezred egy főhadnagya, Lat Vilmos, megismerkedett tavaly egy odaváló szép leánnyal s benső viszonyt kezdett vele. A mikor a leánynak gyermeke született, azt kívánta kedvesétől, hogy fogadja őt magához közös háztartásra. A főhadnagyon bőven ellátta pénzzel a szerencsétlen teremtést, a ki azonban tovább üldözte és zaklatta, a mig végre áttétette magát Laibachba. Ott beleszeretett a tiszt egy szép gazdag leányba s a szülők megengedték, hogy feleségül vegye. Már le volt téve a kauczió s kitérték az esküvő napját is, a mikor az elhagyott szerető beállított gyermekével és anyjával a főhadnagylakására s beszállásolta ott magát. A katonatisztet kétségbejejtette ez a váratlan fordulat. Másnap a bukott leány elment a menyasszonyhoz s terden állva kérte, hogy gyermekét ne tegye apátlaná. A szegény menyasszony megígérte, hogy visszaadja neki kedvesét s másnap Laibach legszebb leányát holtan halaszták ki a Laibából. Később a főhadnagyon is beleugrott a vízbe ugyanazon a helyen s holttestét maig sem fogták ki.

TÖRVÉNYSZÉK

Börtönrel megtorolt realizmus. A párisi rendőri büntető bíróság Oifac színeszt, a Le Realiste színház igazgatóját, egy »Lavortement« című botrányosan realiztikus irányu darab színhozatala miatt 15 havi fogságra, a női főszerepet játszó színésznőt és két másik színészt egy illetőleg két havi fogságra ítélte. Nagyon is elhiszszük, hogy »botrányosan realiztikus« volt a darab, mely Párisban ilyen sújtó ítéletet provokált. Azt is jelentheti az eset, hogy az irodalmi nudítások hazájában sokkal nagyobb mara a reakció a realizmus és naturalizmus tulhajtásai ellen, mint általában hiszik. A fin de siècle chaoszában mind erősebben nyomul előtérbe az az áramlat, mely a Zola-féle iskolát a bukás lejtőjére viszi.

